

Tunne oma elustiili – mina ja globaalne kaubandus

Tekstiili- ja rõivatööstus on äärmiselt globaliseerunud. Õppepäev annab ülevaate tekstiiliahelas toimuvast keskkonna koormamisest ning toob välja seosed meie endi tarbimisharjumustega. Õppepäev ei keskendu ainult probleemi väljatoomisele vaid annab ka teadmisi ja praktilisi oskusi kuidas lihtsate võtetega muuta oma elu keskkonnasäästlikumaks säilitades senist elukvaliteeti.

Sihtrühm: **põhikooli III aste, gümnaasium**

Eesmärgid. Programmis osaleja:

- ✓ mõistab enda ja globaalse kaubanduse seost ning selle mõju keskkonnale
- ✓ mõistab kui lihtne on tegelikult elada keskkonnasäästlikumalt
- ✓ mõistab jäätmete sorteerimise vajadust ja teab kuidas neid sorteerida
- ✓ mõistab puhta vee väärtust
- ✓ teab erinevate jäätmete taaskasutuse võimalusi

Õpipädevused: loodusteaduste ja tehnoloogiate pädevus, enesemääratluspädevus, ettevõtlikkuspädevus

Seos õppekavaga:

PK Loodusõpetus III. aste: Elus- ja eluta looduse seosed.

PK Geograafia: Kaardiõpetus.

Gümn Geograafia: Rahvastik ja majandus. Loodusvarade majandamine ja keskkonnaprobleemid.

Läbiv teema: Keskkond ja jätkusuutlik areng.

Meetodid: kaardistamine, viktoriin, positsioneerimine, psühhodraama ülesanded, sorteerimine, rühmatöö, prügila külastamine, käelised tegevused.

Juhis õpetajale: paluda õpilastel kaasa võtta mõni vedelema jäänud vana CD, riideese (mida võib ribadeks lõikuda), kivikesi, käbisid jne (olenevalt aastaajast).

Märksõnad: jäätmed, säästlik eluviis, kaubandus, keskkond

Aeg: aastaringselt

Kestus: **5-6 h**

Rühma suurus: **kuni 24 õpilast + 2 õpetaja**

Hind: **370.00 eurot/ 1 rühm**

Korraga on võimalik vastu võtta maksimaalselt 1 rühma.

Keel: eesti, vene

Tegevuste käik

- Tekstiilitööstus. Ülesanded kasumi ja vastutustunde vahel.
 - Alguses selgitatakse välja, millised on õpilaste isiklikud hoiakud seoses rõivaste ja tarbimisega. Ruumis on kaks posti. Õpilased on nende vahel kujuteldaval joonel, seejärel hakkavad nad vastavalt oma hoiakutele iga küsimuse järel kahe posti vahel positsioneerima. Näiteid küsimustest: Kui kaua kulub sul hommikul riiete valimiseks? Kui oluline on sinu jaoks tootemark? Kui sageli ostad uusi riideid? Kui paljusid riideesemeid sa oma kapist kannad? jne Lõpuks analüüsitakse tulemust.
 - Viktoriin teemal tekstiilitööstus: kasumi ja vastutustunde vahel. Õpilased moodustavad väikesed rühmad. Iga rühm saab “viktoriini” vastuste koopiad, kuid

vastused on läbiseegi. Programmi juht loeb ette esimese küsimuse. Rühmad pakuvad oma vastuse. Esimesena õige vastuse andnud rühm, saab punkti. Näiteid küsimustest: Millest on valmistatud Brasiilia jalgpallimeeskonna särgid? Millest on valmistatud euro rahatähed? Kui palju kulutab raha keskmine Austria eramajapidamine riieele ja aksessuaaridele kuus? jne.

- Visualiseerimine maailmakaardil “Minu teksapükste maailmareis”. Teksapükste näiteid kasutades saavad õpilased ülevaate tootmise globaliseerumisest ja tutvuvad tootmise rahvusvaheliseks muutumise põhjustega. Ülesande sammud: 1. Puuvilla kasvatamine; 2. Puuvillasaagi koristamine; 3. Keemilised sünteetskiud; 4. Ketramine ja kudumine; 5. Tekstiilide viimistlemine; 6. Juurdelõikamine ja õmblemine; 7. Transportimine; 8. Müümine.
- **Psühhodraama ülesanded (rollid):** õigus joogiveele.
 - Alguses tutvuvad õpilased veekasutuse erinevaid otstarbeid. Selleks joonistatakse ring. Ringi sisse asetatakse hulk pilte. Ringi joonele paigutatakse kaardid üldiste kategooriatega (põllumajandus, tervishoid, energeetika jne). Õpilased uurivad pilte, arutlevad omavahel ja jagavad pildid teemakaartidele. Lõpus toimub analüüsiv arutelu – milline valdkond tarbib/rikub enim vett Saksamaal, milline Eestis.
 - Seejärel jagatakse lapsed väikestesse rühmadesse. Iga rühm saab loosi alusel omale rolli, näiteks eestlane, namiiblance, mehniklane jne. Õpilased mõtlevad välja ja esitavad stsenaariumi seoses antud riigi elanike veekasutuse võimalustele.
- **Praktiline ülesanne.** Jäätmete sorteerimine.
 - Suurtes kastides või pörandal on hulk erinevaid jäätmeid (osa on mudelitena, nt tegeliku külmkapi asemel on mudel). Jäätmete lähedusse on asetatud erinevad alused, nn konteinerid: olmejäätmete, pakendile, biolagunevatele jäätmete, ohtlikud jäätmed, paber ja papp jne. Õpilased peavad nn jäätmed ära sorteerima. Lõpus vaadatakse ühiselt tulemus (nn konteinerid) üle. Kas kõik jäätmed läksid õigesse kohta. Arutatakse, milliste jäätmete üle oli kõige keerulisem otsustada.
- **Rühmatöö:** jäätmetekke vähendamise võimalused
 - Õpilased jagatakse rühmadesse. Iga rühm saab loosi alusel äsja sorteeritud jäätme konteineri. Õpilased peavad rühmatööna kirja panema antud jäätmete vähendamise võimalused. Iga rühm esitab oma töö tulemused.
- **Uikala prügila küllastamine**
 - Uikala prügilas tutvustatakse õpilastele kuidas käib antud prügilas jäätmete sorteerimine ja ladustamine. Mis sellega kõik kaasneb.
- **Taaskasutuse praktiline õppetuba**

Õppematerjalid ja vahendid:

- ✓ kontuurkaart
- ✓ maailmakaart
- ✓ viktoriini küsimused ja vastused
- ✓ pildid
- ✓ kaardid ettevõtluse üldkategooriatega
- ✓ jäätmed ja sorteerimiskastid
- ✓ riidetükid, käärid, liim, niit, nõel ja muud vajalikud tarvikud taaskasutuse töötoa läbiviimiseks

Juhendajad:

Ingrid Kuligina on keskkonnahariduse ja õuesõppeprogramme loonud ja läbi viinud juba 2006. aastast, vahepeal Keskkonnaameti keskkonnahariduse spetsialistina. Ida-Virumaa Keskkonnahariduse Ümarlaurühma liikmena on ta alati kursis uusimate suundadega.

2011 nimetati ta maakonna aasta koolitajaks, aasta matkategelase tiitli on teeninud kolm korda. Ingrid koolitab ja koolitub pidevalt. Veel on ta nii kultuuri- kui loodusgiid, retkejuht, piirkonna turismiarendaja, Alutaguse Matkaklubi eestvedaja ning Eesti matkasporti edendaja.

Heldi Aia on keskkonnahariduse ja õuesõppeprogramme läbi viinud juba 2008. aastast. Ta on lastele loodust vahendanud nii Keskkonnaameti keskkonnahariduse spetsialistina kui Mäetaguse Põhikooli loodusainete õpetajana. Heldil on Tallinna Ülikoolist magistrikraad, kuid jätkab pidevalt enda täiendamist erinevatel koolitustel.

Gradislava Jušmanova on hariduselt geograaf, kuid on keskkonnahariduse ja õuesõppeprogramme läbi viinud juba üle tosina aasta. Ta ei puudu üheltki keskkonnahariduse konverentsilt. Gradislaval on suur kogemus matkaalaste laagrite, kokkutulekute ja võistluste korraldamisel ning aastaid koolitas ta matkaringides välja noori auhinnatud matkasportlasteks. Praegu veab ta Kohtla-Järvel mälumänguringi. Lisaks on Gradislava Ida-Virumaa looduse-, ajaloo-, kultuuri-, tööstuspärandi giid.

Aili Reiman on olnud loodusainete õpetaja lausa 16 aastat. Suurt kogemustepagasit on ta siiski pidevalt täiendanud. Oma loodusteaduste bakalaureusekraadile on ta hiljuti juurde läbinud uurimusliku õppe-, muutunud õpikäsitluse ja muutuva õpetaja, suhtlemise ja koostöö ning erivajadustega lastele keskendunud kursuseid. Aili on ka aktiivne liige Eesti Keskkonnahariduse Ühingu.